

„Őrizzük, tartsuk fenn emlékeinket,
gyűjtsük össze töredékeinket,
nehogy elveszenek végleg,
s ezáltal is üresebb legyen a múlt,
szegényebb a jelen és kétesebb a jövő.”

Cato

Válogatás a „**Fehérpartok**” **alján** címmel készülő
helytörténeti kiadványból.

(szerkeszti: *Heinrich Pál*)

Felhívás!

A Balatoni Yacht Club aligai-világosi osztályának összes tagjaihoz. Osztályunk június hó 22-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a vitorlássportnak körzetünkben leendő sikeresebb fejlesztése céljából egyelőre egy darab új balatoni dinghyt fog beszerezni és azt a tagok rendelkezésére bocsájtani a következő feltételek mellett:

1. Osztályunk ez első kis vitorlása „BYC-Világos” nevet kapja, míg a másik a „BYC-Aliga” nevet fogja majd kapni. E kis vitorlásunk elsősorban a club ifjúságának fog rendelkezésére állani abból a célból, hogy avval minél többet gyakoroljanak, a közeledő nyári hónapok minden vasárnapján tartandó nyilvános versenyekre előkészülhessenek, avval versenyezessenek és főleg, hogy szép sportunknak oktató elméleti előadásokkal és gyakorlati kiképzéssel minél több hívet –ideértve természetesen hölgyeket és fiatal lányokat is –szerezzenek.

2. A dinghy állomáshelye Balatonvilágoson Gerusz Józsefnek, clubunk hajómesterének, a vasútállomással szemben levő balatonparti csónakdájában lesz, ahonnan a tag saját maga viszi el és ahová azt az előre megállapított használati idő leteltével visszavinni tartozik.

3. Az osztály dinghyjét csak az osztály azon tagjai vehetik igénybe, akik hajóvezetői képességüket a Magyar Vitorlás Yacht Szövetség által kiállított jártassági igazolványukkal igazolják. Ilyen igazolványok a szükséges vizsga letétele után osztályunk alulírott kapitányánál vagy titkáránál igényelhetők.

4. Az igénylésre jogosult tag ezen szándékát az osztály titkáránál alantí címen levelezőlapon jelenti be.

5. A dinghy átengedése a jelentkezés sorrendjében fog megtörténni és a jelentkezésnek a szándékolt igénybevétel első napját legalább nyolc nappal előbb kell megtörténnie.

6. Két hétnél hosszabb ideig egyhuzamban a dinghyt előre lefoglalni nem lehet. Jelentkezés híjján azonban a tag a dinghyt 14 napnál tovább is magánál tarthatja.

7. A dinghyt igénybe vevő tag tartozik a dinghyt versenynapokon – tehát majdnem minden vasárnapon –sőt kívánatra egy nappal előbb, azon osztálytagnak átengedni, aki avval bármelyik nyilvános versenyre benevezett. Az osztály dinghyjével versenyző tag viszont tartozik a dinghyt a versenyt követő napon azon tagnak visszaadni, akitől azt átvette. Ha pedig az átadó tagnak igénybevételi jogosultsága lejárt, akkor a dinghyt a fent 2. alatti állomáshelyére Balatonvilágosra visszavinni és ott hajómesterünknek átadni.

8. Az osztály dinghyjével csak BYC-lobogó alatt szabad vitorlázni és azt csakis a BYC színeiben versenyző clubtag vezetheti.

9. A dinghyt igénybevevő tag a hajóért valamint annak minden tartozékáért anyagilag felelős. A felelősségre vonatkozó nyilatkozatot a tag a 2. alatt említett hajómesterünknel az átvételkor tartozik aláírni. Kiskorú tagokért azok szülői vállalják a nyilatkozat aláírásával ezen felelősséget. Esetleges károkat hajómesterünk szakvéleményének meghallgatás után az osztály kapitánya állapítja meg, amit a kárt okozó tag, illetve annak szülői megtéríteni tartoznak.

10. Az osztály vezetősége a dinghyt a 3. alatt megállapított tagjainak díjmentesen bocsájtja rendelkezésére, azonban annak téli tárlási, átfestési, karbantartási stb. költségeinek fedezésére a dinghyt igénybevevő tag naponként 50 (ötven) fillért fizet említett hajómesterünk kezéhez nyugtája ellenében. A napok az átvétel napjától bezárólag a visszaadás napjáig fognak számítani.

11. Az osztály dinghyjét két személynél többen egyszerre nem használhatják.

12. A dinghyvel együtt minden tag megkapja a dinghy hajónaplóját is, amelyben naponként fogja megtett útjait (pl. gyakorlat az aligai partoknál, verseny Balatonkenesén, oktató gyakorlat Balatonvilágoson stb., stb.) beírni.

A BYC Balatonvilágosi Osztálya nevében: Schmalz József oszt. alelnök, Balatonaliga, Kleindin Hugó oszt. titkár júl. 28-tól Balatonvilágos felső villasor, egyébként Budapest, I., Csörsz-utca 5. I. em. 2., ifj. Schmalz József oszt. kapitány, Balatonaliga, vagy Budapest, VII., Dohány-utca 22.

Forrás:

Magyar Yacht,
1939./7. sz.

Tábortüzek a Balaton partján

Aki sokáig nézi a Balatont, az utoljára nem tudja a szemét levenni róla. Ha fizikus: rabul ejtik őt a fénytükröződés problémái. Ha geológus: elbámulhatja a siófoki medret, az arácsi „vérrel szerzett” vörös agyagot, a Badacsony bazaltját s az aligai homokos sziklákat. Ha festő: elmerülhet a spektrum minden színében, holott talán felhős az ég s a napból egy villámsugárnyi se látszik. Ha költő: beleszerethet a szelíden hullámzó hegysorok anyaszívú, édes ritmusába. Ha szerelmes: elringathatja vágyát a parttól partig sodródó hullámmező halkán csobbanó csókjain. Ha pedig számár: akkor a víz fölé hajolhat s meg nézheti magát benne.

Csodálatos, mi minden van ebben a tóban, amit nem lehet megfejteni se az ég kékjéből, se a nap lángjából, se a felhők fekete tornyaiból, se a hegyek ibolyaszínéből, se a fák üdezöld rengetegéből. S a Balaton csodái évről-évre szaporodnak, mintahogy a nagy természeti erők is új és új erőt és szépséget vonnak magukhoz a környező világból s úgy lövelik vissza a minden erők és szépségek forrásvizébe, hogy kigyullad tőlük a víz s felzajló hullámain az elragadtatás rózsái égnek.

Néhány év óta a Balaton tükrében új tüzek lobognak elő.

Szép, piros, esteli tüzek. Tábortüzek.

Fiatal, jókedvű legények gyűjtják őket, akik a tüzet nem öreg cserépkályhák rácsán keresztül ismerik, hanem a természet szabad villámaiból, melyeknek párját a lelkükben hordják.

Leventék.

Pompás gyerekek. Nótások, fiatalok, erősek, hívők, bátrak és –jókedvűek, mint az ördög.

Itt a szomszédban, az aligai erdő zúgó kőrifái közt táborozik az egyik rajuk.

Kőbányáról jöttek.

Szent László templomának hatalmas tornya alól, ahol az Istenhez való emelkedés, valami familiáris közvetlenséggel párosul, mint jó családnál az atya tisztelete derűs fiak és unokák szívében.

A fiúk jórésze ismerős. Pár év előtt még az iskola padjait faragták. Az a magas, szőke, ró-

zsásképű, vállas kölyök: Miklós Bandi. Kitűnően fogalmazott, de még nagyobb kópé volt s negyedosztályos korában már úgy ontotta a szerelmes verseket, mint cséplőgép a szalmát. Mellette a sovány Fűri lépi a marsot. Arcán a néhai tisztajelek komoly, önérzetes mosolygása. Hátrább az olajbarna Kapás, aki a tízpercekben mindig Mohamed próféta szerepét játszotta s el is kellett neki rendesen menekülnie a fellázadt hitetlenek elől – Mekkából Medinába, azaz a folyosók lármas világából Mravik tanár jámbor, de fajtiszta házinyulái közé. Azután a farkasizmú Krizsán, aki egyszer német óra előtt bebújt a katedra alá s elindult vele négykézláb Jónás tanár úr felé, mint a teknősbéka. A kis Kovács, akinél kisebb diák nem volt az egész iskolában, de azért olyan verekedést se kezdtek a IV. b-ben, melynek ne ő lett volna az értelmi szerzője. És még sokan mások, akik vagy így, vagy úgy tették nevezetessé magukat – és most itt döngetik az utat félrevágott leventesapkájukban – bizonyágot téve arról az új nevelő erőről, mely forgószélmódra markolja fel a régi iskola különböző színű és rangú egyéniségeit, azután egyetlen embersugárba sodorva őket – viszi-viszi a Balaton mellé, az aligai erdőbe.

–Jól vagytok, gyerekek?

Szótlatlanul bólintanak, de a sok kibontott ing, a sok előfeszítő barnapiros nyak, a villogó szemek feleslegessé teszik a kérdést is, meg a feleletet is. Hogyne volnának jól, mikor a levegő szinte pattog a sok fiatal test kiáradó elektromosságától.

–Jó az ellátástok?

Farkasfogukkal nevetnek vissza...Milyen naiv kérdés. Már hogyne volna jó? Ezek a fogak nem válogatnak. Ezeknek fő a kvantum.

Éppen keverik a gulyást a táborban. Fürdőruhás szakácsok. Hadúr horpadt hasú, vállas fiai Emese katlanjai körül.

A sátrak előtt művészi domborművek: Szent István birodalma. A Szent László korabeli Magyarország. Nagy Lajos Magyarországa. Magyarország Mátyás idejében. –Csonka –Magyarország.

...Mindenütt Magyarország.

Balra egy honfoglaló magyar, tovább egy fekete-seregbeli katona, egy erdélyi kékdarabont, azután egy Bocskay-hajdú, egy kuruc tárogató, egy 48-as honvéd – egy kárpáti népfelkelő s egy sastollas levante.

Mindenütt a magyar kard dicsősége s a magyar sorsárnyéka.

De a legmegragadóbb mégis az esteli tábortűz.

Hatalmas hasábok piramisba rakva. Alul feltör a láng, végigkúszik az egymásnak horgolt szarufákon s amikor kicsap a tető kúpján, piros fényvel világítja be a sárga agyagból döngölt színpadot.

Körül egy valóságos amfiteátrum. Agyagba vájva, lépcsősorokba osztva, nézőkkel megrakva.

A legcsodálatosabb összetételű nézőközönsége a világnak.

Elöl a környék notabilitásai: földesurak, villatulajdonosok, magasrangú katonatisztek, hátrább: a nyaraló fürdővendégek tarka sora, még hátrább egyszerű munkásemberek, szolgálóleányok, néhány ércből öntött paraszt és anyák... anyák seregestől a gyermekeikkel, akiket ölben tartanak, a vállukra ültetnek vagy a magasba emelnek, hogy a tűz egyetlen fény sugarára se rebbenhessen a máglyáról tovább, ha nem az ő arcukon keresztül.

S a műsor méltó a várakozáshoz.

Először jellegzetes korzófigurák jelennek meg a színen. Elegáns panama-kalap, csillogó monokli, kamásnis félcipő, egy fürdőtrikó s egyéb bizony semmi. De a mozdulatok annál tökéletesebbek. Itt egy hanyag Petronius, amott egy ruganyos járású Casanova. Felhúzott vállak, előreszegett fejek, gögös mosolyok, utánozhatatlan kalaplengetések és tudja Isten mi minden még – egy nagyvárosi korzó rekvizitumaiból. Sleppes hölgyek, kiknek formáit elseperte a kor szele – ezt a legkönnyebb utánozni –, azután behúzott repülő-sipkák, széles florentin repülőgépek és alattuk a verestinta elmoshatatlan foltjai.

Csak hol veszik ezt a sok pompás holmit a foszladozó fürdőtrikókhoz?

De van még nekik egyebük is.

Most két fűzfavesszőből font automobilt gurítanak elő s megkezdődik a verseny. Soha ilyen küzdelmet. Volán, tülök, hűtőszekrény verejtékeznek az erőfeszítéstől s a két felgömbített hátgerinc olyan mutatványokat végez, hogy meg lehet rajtuk a csigolyákat olvasni.

A közönség kacag.

Felharsan a dzseszbend s egy sásszoknyába öltözött néger táncosnő közeledik.

A táncosnő: Krizsán.

Felejthetetlen látvány. Valóban: ez a Krizsán meztelen táncosnőnek született. A pokol kínjáig mindent elprodukál, ami egy ilyen sásba öltözött fekete angyaltól kitelhetik, de amit aztán ő maga tesz hozzá, azt semmiféle Jozefin nem csinálja utána.

Fergeteges taps hangzik fel s a közönség saját könnyeibe fulladva követeli még egyszer Krizsánt.

De minek volna még egyszer Krizsánt, mikor a bokrok közül két kakadu röppen elő szomorúfűzből rögtönzött farktollakkal s olyan égbekiáltó rikácsolással, amilyenre csak az ébredő szerelem képes – a kakaduk között.

– Jaj! – kiáltja könyörögve egy szélesarcú mama, akit hivatása aligha állíthatott messze a konyha serpenyőitől s aki már minden könnyét elnevette az első két szám után. – Jaj! Az Isten szerelmére, ne csinálják már tovább.

De bizony tovább csinálták azok könyörtelenül. Sőt bemutattak még egy farsangi bált, egy golfpartit és a Közérdekű Egyesület egy igazgatósági ülését, de akkor már úgy fetrengett egymás nyakába borulva az egész közönség, hogy az összetartozó családtagok csak tíz perc múlva bírták összekeresgélni egymást.

És akkor aztán nem mutattak a leventék semmi többet.

Leültek a tábortűz mellé s nézték a tüzet csendesen, komolyan elmélázó arccal.

A közönség megilletődve hallgatott.

Ők is hallgattak.

Az áttüzesedett szarufák szikrázva roskadtak össze s a máglya alján ott feküdt tüzes sebekből borítva Magyarország...

A máglya még egyszer fellobogott, égő pirt vetett a fákra, az emberek arcára és a Balatonra.

A Balaton pedig – mint valami óriási gyújtólencse, szomjasan és boldogan szívta magába köröskörül a végtelen part mentén a leventék tábortüzének lángját.

Az egyetlen lángot, amit ez a kor gyújtott.

✍ Maróthy Jenő

Forrás:

Pesti Hírlap,

1930. augusztus 24.

Leánytábor

Ennyi csinos lány egy rakáson... ez aztán már nem a szegény riporter szemének való látvány. De becsukni a szemét, azt nem lehet, hiszen úgy meg azt sem láthatom, hogy milyen szorgalmasan, jól dolgoznak. Hivatásbeli kötelességemet teljesítem tehát csupán, amikor jó tágra nyitom a szemem, úgy nézem, hogy hajladoznak a szőlőtőkék között, hogy nyesnek és kötöznek, hogy szorgoskodnak az aligai állami gazdaság szőlőjében a veszprémi, pápai, budapesti diáklányok.

Szorgoskodnak bizony...ezt mindenki elhíheti nekem... vagy ha nem is nekem (mivelhogy esetleg „elfogultsággal” vádolhatnak az olvasók az előbbi megjegyzésem miatt) legalább a gazdaság vezetőinek. Mert a vezetők elégedettek. Azt mondják: szorgalmasan dolgoznak, szép munkát végeznek itt a Martos Flóra Önkéntes Ifjúsági Leánytábor lakói.

A legjobbakkal szeretnék beszélni, s milyen öröm, amikor kiderül: a tizenhárom brigádból egy veszprémi és egy pápai a méltó erre a jelzőre. A veszprémi brigádot Pandur Edit, a pápait Szijj Jolán vezeti, mindketten iskoláik (a Kállai Éva Leánygimnázium, illetve a Petőfi Leánygimnázium) KISZ titkárai.

– Szorgalmasan dolgozunk, ennyi az egész – mondja természetes hangon Pandur Edit, épp oly természetes hangon, mint azt, hogy az év végére jelesre javította addigi „jó” eredményét, merthogy egy KISZ titkárnak példát kell mutatnia.

Szijj Jolán meg, a vidám, szőke pápai kislány a „gyerekek”, a többiek jó munkáját dicséri:

– A mennyiségben Editék lehúztak minket, de minőségileg mi vagyunk jobbak – büszkélkedik, s Sovány elvtárs, az üzem agronómusa rábólint a szavára.

Ők is, mi is a táborba indulunk, s mire ömleni kezd az eső meg is érkezünk. Fényképezésre már nincs lehetőség (ezért láthat csak munka-képet itt az olvasó), de megígérjük, legközelebb újra kijövünk.

Kíváncsiak vagyunk, addig mi lesz a helyzet a versenyben, amit olyan komolyan vesznek a lányok, s amelyben úgy a sarkában vannak a legjobbaknak a budapestiek is, különösképpen Weinberger Jutka (véletlenül szintén iskolai KISZ titkár) brigádja, az iskoláról elnevezett Bem-brigád.

Mert itt verseny is folyik – van itt szórakozás, kulturális műsor, sport, kitűnő koszt, gondoskodik róla a táborvezetőség, élén Kránitz Matild keszthelyi tanárnővel, a tábor parancsnokával.

Most úgy lenne ildomos, ha felsorolnánk a parancsnokság névsorát: az agronómusét, a kulturális és sportfelelősét, az orvosét, meg a gazdasági vezetőét, hiszen valamennyien, együtt a lányokkal részesei a jó munkának, a szép eredményeknek, de erre sajnos nincs hely. Elégedjenek hát meg így együttesen: parancsnokság és „közkatonák” a dicsérettel: jó, szorgalmas munkát végeznek.

Olyan jól dolgoznak, hogy még a szegény riportert is arra kényszerítették: nyissa ki a szemét, amikor köztük jár.

☞ (-i -gy)

Forrás:

Középdunántúli Napló,
1960. július 6.

230 hold gabonából 200-at géppel aratnak le

A balatonvilágosi termelőszövetkezet gabonaföldjén felbúgott a kombájn. Aratják az őszi árpát. Jutai Imre kombájnvezető, fiával együtt irányítja a gépet. Mielőtt munkához láttak, vállalást is tettek. Vállalták, hogy az aratási időben legkevesebb 200 holdat aratnak le. Ebben a tsz-ben 150 holdat kell aratniok.

A tsz-tagok már előző évekről megszerették a gépi munkát. Ez idén fokozottabb mértékben veszik igénybe. A 230 hold gabonából 150 holdat kombájnnal, 50 holdat pedig aratógéppel takarítanak be.

A gabonatermés jónak ígérkezik. Őszi árpából 15-16 mázsás átlagtermésre számítanak.

Forrás:

Középdunántúli Napló,
1957. július 4.

A kertészet és az állathizlalás növeli a tagok jövedelmét a világosi tsz-ben

37 hold szárazkertészete van a balatonvilágosi tsz-nek. Ebből 27 holdon dinnyét termelnek. A dinnye jól fejlődik. A terv szerint a kertészetből 160 ezer forint tiszta jövedelmet várnak.

Az utóbbi hónapokban a tsz állatállománya is feljavult. Az új átvételi árakról megjelent rendelet után elhatározták, hogy ezentúl szerződéses hízalással foglalkoznak. Már szerződést kötöttek 24 szarvasmarhára és 98 sertésre. Ebből 60 darabot bacon súlyban, a többit nehézsúlyban adják át az állatforgalminak.

Forrás:

Középdunántúli Napló,
1957. július 19.